

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (+370 5) 266 4201, faks. (+370 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr. (11.8E-53)SD -

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos darbo kodekso 27, 32 ir 165 straipsnių bei priedo pakeitimo ir kodekso papildymo VII¹ skyriumi įstatymo projektą (toliau – DK projektas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 32¹ straipsnio, V skyriaus ketvirtojo skirsnio pavadinimo ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ADTAĮ projektas), Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 8² straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – KTK projektas) ir Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 1, 2, 4, 15, 46, 47 straipsnių, V¹ skyriaus pavadinimo, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 38³ straipsniu įstatymo projektą (toliau – DSSĮ projektas) (toliau kartu – Projektai).

Projektai buvo patikslinti pagal 2026 m. rugpjūčio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Tarpinstitucinio pasitarimo metu pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas, taip pat įvertintos Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos bei Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabos. Jos buvo derintos darbo tvarka.

Toliau dėstomoje lentelėje pateikta informacija apie Projektais teikiamus pasiūlymus ir jiems įgyvendinti svarbi informacija.

1. Projektais sprendžiama problema ir jos priežastys

Siekama perkelti 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/2831 dėl darbo platformoje sąlygų gerinimo nuostatas.

2021 m. gruodžio 9 d. Komisijos tarnybų darbiname dokumente Nr. 397 poveikio vertinimo ataskaitos santraukoje, kuri pridedama prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl darbo skaitmeninėse platformose sąlygų gerinimo¹ nurodyta, kad kai kurie skaitmeninėse darbo platformose dirbantys žmonės susiduria su prastomis darbo sąlygomis ir nepakankama socialine apsauga. Daugeliu atvejų tai susiję su fiktyviai savarankiškai dirbančiais asmenimis, t. y. tais, kurių užimtumo statusas neteisingai klasifikuojamas. Neteisingai klasifikuoto statuso asmenys, dirbantys tokiose skaitmeninėse platformose, neturi nei nacionalinio ir Europos Sąjungos (toliau – ES) darbo *acquis* teisių ir apsaugos, kurias turi darbuotojai, nei savarankiškumo ir tvirtesnės padėties darbo rinkoje – to, kuo naudojasi daug tikrai savarankiškai dirbančių asmenų. Apskaičiuota, kad ES skaitmeninėse platformose dirba apie 28 mln. žmonių. Manoma, kad 22,5

¹ [swd-2021-0396-en.pdf](#)

mln. šių asmenų yra teisingai klasifikuoti kaip darbuotojai arba savarankiškai dirbantys asmenys (didžioji dauguma priskiriami pastariesiems). Tačiau 5,5 mln. iš 28 mln. žmonių gali susidurti su neteisingu klasifikavimu. Dėl neteisingo darbo skaitmeninėse platformose statuso klasifikavimo visoje ES priimta daugiau kaip 100 teismo sprendimų ir 15 administracinių sprendimų.

2. Projektas siūlomo teisinio reguliavimo esmė (siūlomas problemos sprendimas)

Direktyvos (ES) 2024/2831 nuostatas siūloma perkelti į Lietuvos Respublikos darbo kodeksą, atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos (ES) 2024/2831 pagrindinis tikslas yra gerinti darbo sąlygas ir asmens duomenų apsaugą atliekant darbą platformoje, nustatant priemones, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos teisingo darbą platformoje atliekančių asmenų užimtumo statuso nustatymui. Darbo santykių požymiai yra nustatyti Darbo kodekso 32 straipsnyje, kurį siūloma tikslinti. Kartu pažymėtina, kad Darbo kodekso 1 straipsnio 3 dalis numato, kad šio kodekso ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais šis kodeksas reglamentuoja ir kitų įstatymų reglamentuojamus visuomeninius santykius, atsirandančius asmenims įgyvendinant profesinę, tarnybinę, kūrybinę ar kitokią veiklą. Todėl Darbo kodekse kartu reglamentuojamos nuostatos tiek dėl darbuotojų, kurie dirba pagal darbo sutartis, darbo sąlygos, tiek ir dėl savarankišką veiklą skaitmeninėse darbo platformose vykdančių asmenų, kiek tai susiję su asmens duomenų apsauga.

DK projektu siūloma nuostatas dėl darbo santykių požymių nustatymo ir algoritminio valdymo reguliavimo taikyti ne tik skaitmeninėms darbo platformoms, bet visiems darbdaviams tuo atveju, jei darbdaviai taikytų tas pačias sąlygas ir reikalavimus darbuotojams. Todėl kartu siūloma patikslinti Darbo kodekso 27 ir 32 straipsnius.

DK pildomas nauju VII¹ skyriumi „Skaitmeninėse darbo platformose darbą atliekančių asmenų veiklos ypatumai“, kuriame yra perkeltos Direktyvos (ES) 2024/2831 pagrindinės nuostatos: sąvokos, tarpininko atsakomybė, darbo santykių nustatymas, nuostatos, susijusios su algoritminiu valdymu (duomenų apsauga, poveikio vertinimas, sistemų skaidrumas, priežiūra), informavimo ypatumai, komunikacijos priemonės.

Direktyvos (ES) 2024/2831 12 straipsnio nuostatas siūloma perkelti į Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymą (toliau – DSSI), kuriame įgyvendinant Darbo kodeksą ir Europos Sąjungos darbuotojų saugos ir sveikatos direktyvas nustatomi reikalavimai dėl tinkamų, saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų sudarymo visiems darbuotojams, darbuotojų ir darbdavių teisių ir pareigų. DSSI projektu siūloma papildyti DSSI nauju 38³ straipsniu, nustatančiu specialiuosius darbuotojų, atliekančių darbą skaitmeninėje darbo platformoje, saugos ir sveikatos reikalavimus (DSSI projekto 3 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnis).

DSSI projektu siekiama užtikrinti vienodas darbuotojų saugos ir sveikatos sąlygas visiems darbuotojams ir, analogiškai DK projekto nuostatoms dėl darbo santykių požymių nustatymo ir algoritminio valdymo reguliavimo, siūloma aptariamam nuostatomis dėl darbuotojų saugos ir sveikatos taikyti visiems darbdaviams, kai jie organizuoja darbą naudodami automatizuotą (-as) stebėsenos sistemą (-as), automatizuotą (-as) sprendimų priėmimo sistemą (-as), automatizuotą (-as) sistemą (-as), kuria (-iomis) priimami ar joms padedant priimami sprendimai, kurie koku nors būdu daro poveikį darbuotojams (toliau kartu – automatizuota sistema) (DSSI 38³ straipsnio 7 dalis).

DSSI projektu taip pat siekiama gerinti savarankiškai dirbančių asmenų, vykdančių savarankišką veiklą per skaitmeninę darbo platformą, saugą ir sveikatą. Kadangi skaitmeninėse darbo platformose darbams organizuoti naudojamos automatizuotos stebėsenos ir sprendimų priėmimo sistemos, kurių priimami sprendimai įtakoja jose dirbančių asmenų saugą ir sveikatą, siūloma nustatyti įpareigojimą skaitmeninėms darbo platformoms įvertinti jų naudojamų automatizuotų sistemų keliamą riziką šių asmenų saugai ir sveikatai, automatizuotų sistemų apsaugos priemonių tinkamumą, kokių prevencinių ir apsaugos priemonių reikia nustatyti rizikai šalinti ar mažinti, taip pat nustatyti pranešimų apie grėsmes savarankiškai dirbančių asmenų saugai ir sveikatai, įskaitant smurtą ir priekabiavimą, teikimo kanalą ir pateikti šią informaciją savarankiškai joje dirbantiems asmenims (DSSI 38³ straipsnio 8 dalis). Atsižvelgiant į darbų per skaitmenines darbo platformas organizavimo praktiką, būtent į tai, kad skaitmeninės darbo platformos tiekia per jas savarankiškai dirbantiems asmenims darbo arba asmenines apsaugos priemones, skirtas naudoti šių asmenų veiklos per platformą metu, siūloma nustatyti įpareigojimą skaitmeninėms darbo platformoms, tiekiančioms tokias priemones, įvertinti šių priemonių keliamą riziką jų profesionalaus naudojimo platformoje metu, užtikrinti, kad skaitmeninių darbo platformų tiekiamos priemonės būtų saugios ir tinkamos naudoti tam darbui, bei kartu su priemone pateikti savarankiškai dirbančiam asmeniui suprantama kalba priemonės naudojimo instrukcijas (DSSI 38³ straipsnio 9 dalis). Atitinkamai patikslinamos DSSI nuostatos dėl įstatymo paskirties (DSSI 1 straipsnis papildomas 6 punktu) ir taikymo (papildoma DSSI 4 straipsnio 1 dalis).

Kaip skaitmeninėse darbo platformose laikomasi aptariamų reikalavimų siūloma pavesti kontroliuoti Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) (DSSI projekto 9 straipsnis).

Siekiant teisinio ekonomiškumo DSSI projektu DSSI papildomas nuostata dėl laikinojo darbo naudotojų, kuriems pareigos nustatytos DSSI 38² straipsniu, atsakomybės (DSSI projekto 8 straipsnis).

Siekiant sustiprinti savarankiškai dirbančių asmenų, vykdančių savarankišką veiklą statybvietėse, saugą ir sveikatą, bei bendrą saugą statybvietėse, DSSI projekto 4 ir 5 straipsniais siūloma nustatyti, kad šie asmenys turi įgyti žinių, kaip saugiai dirbti statybvietėse (papildoma DSSI 15 straipsnio 1 dalis). Nustatoma, kad visi savarankiškai dirbantys asmenys, vykdantys savarankišką veiklą statybvietėje, neatsižvelgiant į tai, kada savarankiškai dirbantis asmuo pradėjo vykdyti savarankišką veiklą statybvietėje, turės būti įgiję žinių, kaip saugiai dirbti statybvietėse, nuo 2027 m. gegužės 1 d. (DSSI projekto 11 straipsnio 2 ir 4 dalys).

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas

Direktyvos (ES) 2024/2831 nuostatos perkeliamos į Darbo kodeksą, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą bei DSSI. Kai kurios nuostatos jau yra reglamentuotos (nurodyta atitikties lentelėje). Projektai siūloma teisinės pasekmės už darbo santykių neperkvalifikavimą taikyti nuo 2027 m. gruodžio 2 d., taip sutarė socialiniai partneriai Trišalėje taryboje, atsižvelgiant į tai, kad nuostatos yra naujos ir verslas turi prisitaikyti prie pasikeitusio reguliavimo.

DSSI projekto nuostatomis įgyvendinti naujų mechanizmų kurti nereikės. VDI kontroliuoja, kaip įmonėse laikomasi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų, taip pat VDI kompetencijai priskirta darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų laikymosi kontrolė įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose tais atvejais, kai darbdavys yra fizinis asmuo ir kai savarankišką veiklą vykdo savarankiškai dirbantys asmenys, jeigu jiems taikomi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimai.

4. Pasiūlymų įgyvendinimo kaštai (lėšų poreikis einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais bei jo finansavimo šaltinis)

2027 m. Projektų įgyvendinimui iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto reikės:

- VDI virš 1000 tūkst. Eur.

(išplečiama Darbo ginčų komisijos (toliau – DGK) kompetencija (bus nagrinėjami savarankiškai dirbančių asmenų ginčai dėl užimtumo statuso nustatymo bei kiti ginčai) todėl reikalinga papildomų DGK įsteigimas, papildomos išlaidos VDI dėl platformų tikrinimo, taip pat automatizuotų sistemų tikrinimo bei papildomų kompetencijų išplėtimui tikrinti tokias sistemas įgijimui).

5. Laukiamas rezultatas ir nauda bei juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės

Įgyvendinus Projektus bus pasiekti Direktyvoje (ES) 2024/2831 numatyti tikslai – sudarytos sąlygos teisingam platformų darbuotojų užimtumo statuso nustatymui, sumažinta klaidingo klasifikavimo rizika, pagerintos darbo sąlygos, užtikrinta efektyvesnė priežiūra, didesnis skaidrumas bei asmens duomenų apsauga.

Taip pat bus sudarytos sąlygos užtikrinti visų darbuotojų, organizuojant kurių darbą naudojamos automatizuotos sistemos, darančios poveikį darbuotojams, saugą ir sveikatą, sudarytos sąlygos savarankiškai dirbantiems asmenims, vykdančioms savarankišką veiklą per skaitmeninę darbo platformą, dirbti saugiai ir nepakenkiant savo sveikatai.

Tikimasi, kad siūlomas naujas reikalavimas prisidės prie savarankiškai dirbančių asmenų, atliekančių savarankišką veiklą statybvietėse, saugos užtikrinimo ir sveikatos išsaugojimo, nes tam tikros pareigos savarankiškai dirbantiems asmenims buvo nustatytos, tačiau žinių apie jas įgyti nebuvo privaloma, taigi šie asmenys neturėjo galimybės sužinoti ir aiškiai suprasti jiems nustatytų pareigų. Tikimasi, kad naujas siūlomas reguliavimas sustiprins bendrą saugumą statybvietėse, nes jose savarankiškai dirbantys asmenys ir kiti asmenys (darbuotojai) neretai dirba vienu metu.

6. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas

Priėmus teikiamus Projektus bus vertinama informacija ir dirbančiųjų sąlygos, kai šią informaciją pradės teikti VDI. Pirmus metus VDI padės skaitmeninėms platformoms teisingai nustatyti užimtumo statusą. Po metų bus taikomos sankcijos ir teikiami reikalavimai, jei užimtumo statusas bus klaidingai nustatytas.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos² nuostatų įgyvendinimas

Projektais taip pat įgyvendinamos Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ patvirtintos

² Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos 139 punkto nuostatos: „įgyvendinsime Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl darbo skaitmeninėse platformose sąlygų gerinimo, patikslindami darbo santykių apibrėžtį ir skatindami kolektyvinių sutarčių sudarymą“ ir 131 punkto nuostata: „Stiprinsime darbuotojų saugą ir sveikatą darbo vietose, diegsime socialines inovacijas kovai su mobingu darbo vietoje.“

8. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas

Projektais į nacionalinę teisę perkeliama ir (ar) įgyvendinama Europos Sąjungos teisės akto – Direktyvos (ES) 2024/2831 – nuostatos, nurodytos prie šio teikimo pridėtoje atitikties lentelėje, esančioje ir Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS). Projektas yra įtrauktas į perkeliama ir (ar) įgyvendinamo Europos Sąjungos teisės akto perkėlimo ir įgyvendinimo planą Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS).

9. Notifikavimas³ Europos Komisijai

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai

10. Pranešimas⁴ Europos Komisijai dėl paslaugų teikimo laisvės

Pranešimas dėl Projektų Europos Komisijai nėra teiktinas.

11. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene

11.1. Derinimo būdas	Projektai paskelbti TAIS.
11.2. Derinimo terminas	15 darbo dienų.
11.3. Suinteresuotos institucijos ir suinteresuoti asmenys, pateikę pastabų ir pasiūlymų	Po derinimo gautos išvados iš Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Nacionalinės teismų administracijos, Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI), Lietuvos verslo konfederacijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos, Lietuvos platformų darbuotojų profesinės sąjungos, KŪB „Vento Nuovo Partneriai“ atstovaujantys UAB „BOLT Services LT“.
11.4. Derinimo rezultatai	Projektai patikslinti pagal suinteresuotų institucijų pastabas ir pasiūlymus, o dėl pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta, atsižvelgta iš dalies ir jų nepavyko suderinti darbo tvarka, teikiama derinimo pažyma.

13. Projekto iniciatorius

Ministerija.

14. Projekto rengėjai

³ Pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

⁴ Pagal Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo ir Pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo“, reikalavimus.

DK projektą, ADTAĮ projektą, KTK projektą, ANK projektą rengė Ministerijos Darbo teisės grupės vadovė Vita Baliukevičienė, tel. +370 611 34047, el. p. vita.baliukeviciene@socmin.lt, vyresnioji patarėja Rūta Juršaitė, tel. +370 658 59765, el. p. ruta.jursaite@socmin.lt, patarėja Jurgita Vitkauskienė, tel. +370 655 18853, el. p. jurgita.vitkauskiene@socmin.lt, Ministerijos vyriausiasis patarėjas Rokas Keršys, tel. +370 611 15318, rokas.kersys@socmin.lt.

DSSĮ projektą rengė Ministerijos Darbo aplinkos grupės vadovė Rasa Jakubėnienė, tel. +370 640 59934, el. p. rasa.jakubeniene@socmin.lt, vyresnioji patarėja Gintarė Bužinskaitė, tel. +370 695 60706, el. p. gintare.buzinskaite@socmin.lt, vyresnioji patarėja Rasa Šidagytė, tel. +370 656 79662, el. p. rasa.sidagyte@socmin.lt.

15. Kita, Ministerijos nuomone, reikalinga informacija

Dėl Projektų nuostatų įgyvendinimo ūkio subjektams tenkanti administracinė našta ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos yra 4 637779 Eur dėl DK projekto nuostatų įgyvendinimo ir 378738 Eur dėl DSSĮ projekto nuostatų įgyvendinimo.

Papildoma administracinė našta dėl siūlomo reguliavimo faktiškai numatoma tik kelioms didelėms įmonėms, kai jose paslaugas teikia savarankiškai dirbantys asmenys. Kitų įmonių atveju ji neturėtų didėti, nes numatomi reikalavimai iš esmės atitinka jau galiojančias Darbo kodekso nuostatas dėl darbuotojų informavimo apie darbo sąlygų pakeitimus ir paaiškinimų teikimo darbuotojų prašymu. Jei reguliavimo taikymo praktika parodytų didesnę neigiamą poveikį verslui, bus atliekamas papildomas vertinimas.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
2. DK projektas, 10 lapų.
3. DK projekto lyginamasis variantas, 10 lapų.
4. ADTAĮ projektas, 1 lapas.
5. ADTAĮ projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
6. KTK projektas, 1 lapas.
7. KTK projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
8. DSSĮ projektas, 5 lapai.
9. DSSĮ projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
10. Projektų aiškinamasis raštas, 22 lapai.
11. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2024/2831 ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 56 lapai.
12. Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo pinigine išraiška lentelės, 6 lapai.

Ministrė

Inga Ruginienė

Rūta Juršaitė, tel. +370 6, el. p. ruta.jursaite@socmin.lt.